SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 119. **V Ljubljani,** v sredo 26. maja 1886. **Letnik XIV.**

Državni zbor.

Z Dunaja, 25. maja.

V današnji seji odgovoril je grof Taaffe na interpelacijo levičarjev, zakaj se je vlada vtikala v zadevo kontrolne komisije za državne dolgove, ter prestavila prejšnjega poročevalca. Ministerski predsednik je rekel, da se vlada v to zadevo ni vtikala, in da je dotičnega poročevalca prestavila vsled prošnje komisijskega predsednika dr. Šroma, ki je želel mlajšega in krepkejšega uradnika. Levica bila je s tim odgovorom tako malo zadovoljna, da je Heilsberg predlagal razpravo o tem odgovoru. Pa ta nasvèt bil je s 138 glasovi proti 103 zavržen. Ko je prišla pozneje na vrsto volitev novega namestnika za kontrolno komisijo, naznanjala sta Tomaščuk in Heilsberg v imenu nemškega in nemško-avstrijskega kluba, da se te volitve ne bosta vdeležila. Grof Hohenwart je na to vstal in predlagal, da naj se ta predmet z dnevnega reda odstavi in odloži za prihodnjo sejo, kar se je res tudi zgodilo.

Ko se je potem rešila postava o zamenji in prodaji nekterih državnih posestev v Pragi, nadaljevala se je splošna razprava o zakonu gledé zavarovanja delavcev, ki bode pa težko danes dovršena. Govoril bo najprej generalni govornik levice, profesor Exner, ki navadno potrebuje po dve ure za svoje govore, potem pride na vrsto generalni govornik desnice, profesor Bilinski, za njim dobi besedo poročevalec manjščine, Neuwirth, ki tudi nima ravno malo besed, in konečno se bode oglasil še poročevalec večine, knez Alojzij Liechtenstein, ki bode pa težko danes prišel na vrsto. Za posebno razpravo bodo glasovali vsi poslanci; v posebni razpravi pa bode gotovo nasvetovanih več prememb.

Zakon o zavarovanji delavcev proti nezgodam.

III.

Naš zakon o zavarovanji delavcev proti nezgodam je osnovan po prej razvitih in po meni obširneje pojasnenih načelih. Vlada po svoji zakonodajalni oblasti v njem zaukazuje, da se morajo vsi delavci proti nezgodam zavarovati, in da tega ne prepušča še le proti volji podvzetnikov ali delavcev; dalje zaukazuje, da morajo biti te zavarovalnice vzajemne, da se del njihovih dohodkov deva na stran in osnuje skupen rezerven zaklad, iz kterega bodo zavarovalnice dobivale podporo, ako bi jih zadela kaka neprevidena nesreča, ktere bi same ne mogle zmagovati. Tretje načelo je, da večino zavarovalne premije, to je 90 odstotkov, bodo plačevali podvzetniki, ostalih 10 odstotkov pa bodo plačevali delavci, da si s tem pridobé pravico do podpore in do oskrbovanja zavarovalnih zavodov.

Vsa druga vprašanja, ki zadevajo omenjeni zakon in vplivajo na posamezne določbe, se mi ne zdé tako važna, da bi bilo nasprotovanje proti zakonu zarad tega opravičeno, ker posebne določbe niso vsakemu po volji. Levičarska stranka se namreč v glavnih načelih gledé zavarovanja delavcev strinja z desnico, vendar pa hoče nektere določbe drugače imeti, kakor jih nasvetuje večina obrtnijskega odseka. Tudi manjšina je te misli, da je industrija dolžna skrbeti za delavca, ako ga pri delu zadene nesreča, bolezen ali smrt, vendar pa noče, da bi delavci kaj plačevali v zavarovalnice, ampak celo premijo naj plačujejo podvzetniki, češ, da bode jako težko od delavcev pobirati soldčiče, ki jih bodo morali plačevati, in da bo vsak podvzetnik raje plačeval celi znesek, kakor da bi še le računil, koliki del krajcarja pride na delavca. Ali ker se je iz dotičnih obravnav v obrtnijskem odseku videlo, da bi manjšina kaj rada zavarovalnice na ta način spravila podvzetnikom v roke in vpliv delavcev pri njih oskrbovanji kolikor mogoče odstranila, odločila se je večina iz tega in iz prej omenjenih vzrokov za to, da naj deset odstotkov zavarovalne premije plačujejo delavci, ki bodo raje plačevali nekoliko soldov na leto, kakor pa da bi v svojih lastnih zadevah ne imeli nič govoriti in bi morali plesati, kakor bi podvzetniki godli. Manjšina, ki je s svojim predlogom v odboru padla, bi ž njim rada prodrla v zbornici in ga kot poseben nasvèt priporoča k § 17. Vendar pa se je nadejati, da bode zbornica sprejela določbo, ki jo priporoča večina obrtnijskega odbora.

Drugo nasprotje med večino in manjšino zadeva vprašanje, kteri delavci naj se imajo zavarovati. Pričujoči zakon v § 1. določuje, da se morajo zavarovati vsi delavci in uradniki po fabrikah, fužinah, rudokopih, brodarnicah, kamnolomih in pri izvrševanju stavbarskih del. Manjšina si je na vso moč prizadevala zavarovanje raztegniti tudi na kmetijske in gozdarske delavce, češ, da se tudi pri kmetovanji, zlasti pa pri gozdarstvu prigodi silno veliko nesreč; toda večina je bila mnenja, da so razmere med kmetijskimi in gozdarskimi delavci vendar le veliko drugačne, kakor med delavci po fabrikah, rudokopih itd., ter je sprejela določbo, da morajo veliki kmetovalci, ki delajo s stroji, ktere gonijo par, voda, elektrika, živina itd., zavarovati pri strojih nastavljene delavce, drugih pa ne, kakor tudi malih obrtnikov ta dolžnost ne veže.

Ne dá se pa tajiti, da bi bilo tudi za kmetijske in gozdarske delavce koristno, ko bi bili za čas nesreče in bolezni zavarovani in preskrbljeni; polagoma bo tudi gotovo do tega prišlo, ali za zdaj so razmere še take, da bi se tako zavarovanje skoraj ne dalo izvršiti, ker kmetijski in gozdarski delavci navadno niso stalni, ampak so danes pri Petru, jutri pri Pavlu, kakor jih sploh kdo potrebuje. Treba bo toraj še marsikaj skušenj in študij, preden bode mogoče vse težave gledé zavarovanja takih delavcev premagati in odpraviti; zato tudi manjšina v tej zadevi ni stavila posebnega predloga, ampak priporoča le resolucijo, v kteri se vladi naroča, naj prej ko mogoče osnuje in predloži načrt, ki bode vravnaval zavarovanje takih obrtnijskih, kmetijskih in gozdarskih delavcev, kterih pričujoča postava ne zadeva. Ta resolucija ne tirja kaj napačnega ali nepotrebnega, zato ji menda tudi desnica ne bode nasprotovala, in jo je češki poslanec Bromovsky v svojem govoru tudi še posebej v sprejem priporočal.

Veliko vriša in obširnih ugovorov je pa gledé vprašanja, kako naj se osnujejo zavarovalnice. Meni se to vprašanje ne zdi načelne važnosti, levičarska stranka pa ga ima za najimenitnejši in zbornici priporoča poseben nasvet. Vladni načrt namreč določuje, da naj se zavarovalnice osnujejo po trgovsko- in obrtno-kamorskih okrajih, oziroma po deželah. Vsi delavci raznoterih obrtnih strok in podvzetij, kar jih je v enem okraji, se morajo zavarovati pri dotični zavarovalnici, ki mora imeti 60.000 do 70.000 zavarovancev, ako hoče shajati. Nekteri okraji n. pr. na Českem imajo toliko delavcev, da bodo imeli lastno zavarovalnico, kjer jih pa v enem okraju ni toliko, združila se bosta dva okraja, in ako bi bilo treba, celó več dežel za eno zavarovalnico. Tako na primer nima ne Štajarska, ne Kranjska, ne Koroška, ne Primorska, ne Tirolska, ne Dalmacija vsaka za-se toliko delavcev, da bi dobile lastne zavode, in jih bode več združenih v eno samo zavarovalnico. Levičarji pa priporočajo, da naj se zavarovalnice ne osnujejo po okrajih in deželah, ampak po strokah in zadrugah, tako, da bi imele n. pr. vse papirnice v celi Avstriji in s papirnicami sorodne zadruge svojo zavarovalnico, vse fužine svojo itd. Manjšini se zdi taka osnova edino prava in so jo že v odseku zagovarjali z vso gorečnostjo. Toda nobena osnova se dejansko še ni tako potrdila in obnesla, da bi se moglo za gotovo trditi, ktera osnova je boljša, primernejša in ugodnejša. Obe imate svojo dobro in svojo slabo stran, obe svoje lepe lastnosti in napake. Razlogi, s kterimi manjšina podpira svojo misel, so v marsikterem oziru resnični, ali razlogi za okrajno osnovo niso nič manj važni in vtemeljeni. Zlasti se pa ne sme prezirati, da bi nastale za strokovno-zadružne zavarovalnice velike sitnosti, ker bi imele svoje ude po celi državi in bi bilo treba z zavodi občevati v raznoterih jezicih. Tudi gledé občnih zborov bi bilo jako napačno, ker bi morali vdeležniki morda silno daleč popotovati, in bi bila vsled tega vdeležba pač mogoča nekterim bogatejšim podvzetnikom, delavcem pa skoraj nemogoča. Zadružne zavarovalnice bi bile dalje velika nevarnost za nove zavode, pri kterih bi le slabejši obrtne stroke zavarovale svoje delavce, med tem, ko bi boljše in bogatejše obrtnije osnovale lastne zavarovalnice. Po trditvi strokovnjakov bi bilo tudi v tehnično-zarovalnem oziru pri zadružnih zavarovalnicah veliko več težav, kakor pri okrajnih zavodih, zato je vlada in večina odborova sodila, da bodo za našo obširno Avstrijo, ki šteje več samostalnih dežel z različnimi narodi in jeziki, okrajne zavarovalnice primernejši, kakor zadružne, ter v svojem načrtu priporočate osnovo po okrajih in deželah. Skušnja bode pokazala, ktera osnova bo boljša, za zdaj pa je to čisto nova reč, je poskušnja, o kteri se danes ne vé, kako se bo obnesla, ktera pa ravno zarad tega ni vredna, da si v tem oziru manjšina in večina, levica in desnica državnega zbora tako odločno, skoraj bi rekel sovražno druga drugi nasproti stojite.

Karl Klun.

Govor gosp. državnega poslanca Pfeiferja

v poslaniški zbornici dne 18. maja o iztirjevanji davka.

Če tudi ima postava, ktero ravnokar razpravljamo, nasproti dosedanjim določbam marsikaj dobrega za kmeta, vendar pogrešam jako imenitne določbe, o kteri se je sicer izjavil dotični odsek v podobi jako nedolžne resolucije, ktera bi se pa morala po mojih mislih v tekst tega paragrafa vplesti ali pa kot posebna določba izdati. Je to namreč določba, ki govori, da naj se škoda po vremenskih

nezgodah kolikor moč hitro oceni, iztirjevanje davka naj se pa med tem časom vstavi.

Sicer ima določba finančnega ministerstva z dne 28. februvarja 1855, št. 2299 v uradni instrukciji za davčne nadzornike vodilo, da naj taisti pri predlaganji izkazov o zaostalih davkih gosposko posebej opozorujejo na tiste zaostalce, ki ali zarad elementarnih nezgod ali pa zarad druzih začasnih nadlog ne morejo plačevati in imajo zarad tega po postavi pravico, da se jim davek odpustí ali pa obrok za plačevanje podaljša, da se takim kolikor moč z iztirjevanjem prizanaša. Druga določba v tem oziru z dne 4. marca 1878 pa daje okrajni gosposki pravico, predloge na podaljšanje obrokov staviti. Da se ta vodila opirajo na blago misel, davkoplačevalcu, kteri je brez lastne krivde v nesrečo zabredel, pribraniti stroške neugodnega iztirjavanja, pač ni treba posebej povdarjati. Toda zgodí se pa ravno narobe. Namesto da bi postopali v tem smislu in po elementarni nezgodi že zadosti potrtemu kmetu njegov težavni položaj olajšali, se mu obupno stanje še bolj obtežuje po iztirjevanji davka, kar Vam hočem iz aktov dokazati.

Leta 1875 in 1878 stala je po polji ob Krki ležečem po Kostanjeviškem in Krškem okraji voda po cele tedne; pšenica, rž, in ječmen morali so se vsejati iz novega. Okoli Božiča, potem pa zopet na spomlad enkrat je voda zimsko setev popolnoma vničila, in so morali kmetje polja v tretjič obsejati — toda že čez malo dni potem je povodenj tudi to setev vničila. V tej svoji stiski prosili so hudo poškodovani ljudje, da bi se jim dovolili podaljšani obroki za plačevanje davka še le po žetvi l. 1879, pa niso bili uslišani. (Tako je določila c. kr. davkarija v Krškem dne 27. marca 1879, pod št. 352, 353, 354 in 355.)

Za posestnike vasí Straža in Planina, ki so gledé pridelka edino le na svoje vinograde navezani in ti so jim bili pa dve leti zaporedoma vničeni, prosila je Krška občina po leti 1884 za podaljšanje obroka do jeseni, da vino domú spravijo, ter je še posebno povdarjala, da to prošnjo vlaga v imenu davkoplačevalcev, ker so ti tako revni, da bi si posamičnik niti 50-krajcarskega koleka kupiti ne mogel. Prošnja se je odbila, rekoč, da se vsak davkoplačevalec lahko sam požene za podaljšanje obroka, kedaj da namreč misli zaostali davek plačati. (Odlok c. kr. okrajnega glavarstva Krškega dné 5. julija 1884, št. 8265.)

Dosledno po tem odloku morale bi se prošnje za podaljšanje plačilnih obrokov večkrat v letu delati, ker se ravno davek pri nas na mesec plačuje in toraj neplačan vsak mesec zapade; tega razkošja si pa naš davkoplačevalec še ne more dovoliti.

Zagotovim Vas, gospoda moja, da davkoplačevalci silno neradi vlagajo prošnje za podaljšanje plačilnega obroka, ker se stroškov bojé. Prvič je treba koleka za 50 krajcarjev, drugič človek zgubi čas s hojo v mesto, in vse to zato, da se mu konečno prošnja — odbije.

Jaz nikakor nisem prijatelj, da bi se vplačevanje davka od obroka do obroka odnašalo in prekladalo, ker iz tega le prerado veliki zaostanki nastanejo. Toda če je pa sila v deželi, če je vremenska nezgoda pridelek pobrala, naj pa razumno finančno upravništvo nikar še le prošnjá ne čaka, temveč naj iz lastne volje takoj ustavi iztirjevanje davka, ker se ravno s tem dovoli odpis davka, odpové davku od poškodovanega pridelka.

K temu moralo bi se pridružiti tudi nekoliko hitreje postopanje pri reševanji vlog za odpis davka, da se taisti poškodovanim brez odloga lahko odpiše *in ljudje ne bodo prisiljeni*, več plačevati, kakor se je to v resnici zgodilo na Dolenjskem v letih 1873., 1874., 1875., 1876. in 1880.

O škodi po vremenskih nezgodah dné 20. maja 1876 predložile so se dotične preiskave mesca septembra, odpisalo se pa poškodovancem do mesca aprila 1877 ni nič, ker davkarji niso imeli še rešitve v rokah. Pač pa so poškodovane davkoplačevalce, kteri so bili za leto 1876 že ves davek plačali, silili, taistega tudi za drugi kvartal 1877 plačati, toraj več plačati, kakor jim je po postavi šlo, kajti odpis davka, do kterega so imeli postavno pravico, bi bil veliko večino davka za leto 1877. že sam pokril.

Kar se tiče toče 6. junija 1880, so se izdelki o preiskavanji toče že mesca avgusta predložili, toda kaj pomaga, če še konec tistega leta niso bili rešeni in se toraj davkoplačevalcem za odpis dovoljeni odpustki niso mogli odpisati. Kljubu temu je pa davčno ravnateljstvo poslalo Novomeški glavni davkariji „nos“ in ukaz, da naj se zaostali davek takoj brez usmiljenja iztirja. Tako mi je pravil mož, ki to reč vé. Presneto smo se morali odločno upreti v vlogi na deželno vlado, da smo odvrnili ta popolnoma nepotrebni pritisek.

Po vsem tem, kar sem Vam tú naštel, je neobhodno potrebno, da je vprašanje o hitri rešitvi vlog, ki se dotikajo odpisa davkov, kakor tudi začasnega vstavljanja iztirjavanja davkov ne rešijo potom kake resolucije, temveč potom državnega zakonika, in makari le po kaki določbi, če prav bi si želel za to lastnega paragrafa v dotični postavi.

Z ugodno rešitvijo te zadeve vlada lahko nezmerno koristi poljedeljstvu in ji bo kmetsko prebivalstvo izvestno jako hvaležno, vidoč, da njegova korist ni odvisna od dobre volje podrejenih davkarskih organov. (Dobro! dobro!)

Hentzijeva demonstracija v Budapešti.

21. dan maja so od nekdaj — od l. 1849 — praznovali v Budapešti, kajti ta dan je vzela ogerska armada, ki se je tega leta bojevala zoper Avstrijo, z naskokom trdnjavo Budimsko. Branil je to trdnjavo cesarski general Hentzi, rojen Švicar, pozneje na Ogerskem bivajoč, a več mu je veljala prisega in zvestoba cesarju, kakor laskanje njegovih na pol domačinov ogerskih. Pri oblegi mesta so padli c. k. stotniki Corini in Pollini od ženijskega kôra, potem polkovnik Alnoh. Po tem kratkem uvodu pojdimo dalje. 21. t. m. dopoludne ob 9. uri je bila v farni cerkvi sv. Kristine v Budimu slovesna črna maša za honvede, ki so padli pri naskoku. Navzoči so bili članovi Budapeštanskega društva honvedov, mnogo ljudstva in štirje državni poslanci, med njimi Canady, Kovač in dr. Po maši so šli s trobojnico na pokopališče; tam so peli žalostinko in ogerski pisatelj Degre je navzočim prav na srce govoril ter je med drugim rekel: „Ni mogoče, da bi bilo toliko krvi zastonj prelite.“ Odpeli so „Szozat“, grobe ovenčali in slavnost je bila dovršena.

Skoraj ob istem času je šel c. k. general Janski, več častnikov od ženijskih batalijonov, ki sta tam v posadki, na Budimsko vojaško pokopališče, položili so vence na grobe padlih junakov; general Janski je govoril besede primerne na jako kratke (komaj dve do tri minute) spominskemu dnevu. — Naj še enkrat opomnimo, da je bilo to od nekdaj običajno in v navadi, a dosihmal se ni nikdo spodtikal — vsaj javno ne — nad temi spomini, ki se skazujejo zvestim vojščakom.

A letos je bilo to drugače. „Egyertetes“ je prinesel precej drugi dan daljšo notico o tem; imenoval je to hujskanje ogerskega naroda in zahteval zadostenja; poslanca Salai in Ugron sta v državnem zboru o tem stavila interpelacijo. — V zboru so interpelacijo molčé poslušali; a vseučiliščna mladina je na večer istega dné v hiši generala Janskega okna pobijala, generala ni bilo doma, v Budi so pa Hentzijev spominek ogrdili in baje mu tudi venec s čebulo nataknili. Druga veča tropa izgrednikov se je valila pred poslopje, kjer ima radikalna stranka državnega zbora svoje zbirališča; tam ni bilo nikoga; toraj ubrisali so jo k poslancu Ugronu, ki je brž pritekel iz gledališča in iz balkona govoril nezreli mladini in med drugim rekel: „Vsa sredstva so dovoljena, da se ohrani narodna zavest in samostalnost naroda.“ On upa, da bode mladina zmirom čula nad nezavisnostjo madjarske narodnosti, potem zahteva zadostenja, ki pa ne sme prestopiti postavnih mej! — Gromoviti „eljen“-klici. — Izgredniki so se razšli, ko so še redarstvu slavo zaklicali. Drugi dan so zopet razsajali po mestu. — To je kratko suhoparno poročilo, samo to dostavljamo, da se je to zgodilo en teden po tem, ko je bila postava o domobranu sprejeta. Glavna uloga pri tem je pa pripadla hrvaškim poslancem. — „Sedaj pa pride glavobol“. Presvitla cesarica je ostavila takoj grad v Budi, ker so se izgredi ponavljali; vojno ministerstvo in vojaška pisarna zahtevata poročila, general Janski je pa pozval žurnaliste, kterim je rekel, da on ni hotel koga izzivati ali žaliti, ampak je le ponavljal vsakoletno navado. — Ministerski predsednik Tisza je odgovoril na interpelacijo — kako, poglejte v „politični pregled“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. maja.

Notranje dežele.

Pojutranjem, t. j. v petek, pričele se bodo na Dunaji v gospodski zbornici zopet razprave o ***tostranskem domobranu*** in sicer v drugem berilu. Poročevalec je grof Revertera. Komisija je predlagala, da naj bi se načrt postave sprejel prav tako, kakor so o njem sklenili že v poslaniški zbornici. Če bi pri tem ostalo, se avstrijska in ogerska domobranska postava ne bote vjemali, kajti kakor znano, so tisto v ogerski dolenji zbornici zdatno predrugačili in je spremembe gorenja zbornica potrdila. Ker se pa tostran Litave o kakih spremembah nič ne čuje, soglasje v poglavitnih točkah se pa vendar le mora ohraniti v domobranu to- in onstran Litave, iz tega sledí, da spremembe v ogerski domobranski postavi niso bistvenega značaja, sicer bi jih bila dotična komisija, ki je z Budapeštom v takih zadevah v vedni dotiki, predlagala, da se tiste spremembe tudi tostran Litave vpeljejo. Tudi iz obnašanja ogerskega honvedministra smemo sklepati na neimenitnost dotičnih sprememb, ker se jim skoraj celó nič upiral ni, kar bi Fejervary izvestno ne bil storil, če bi se mu bile spremembe pomenljive zdele za notranjo vrednost domobrana. Iz tega sledí, da tudi avstrijska gospodska zbornica ne bo se mudila veliko s postavo o domobranu, temveč da jo bode sprejela, kakor je.

Ogerska regnikolarna deputacija je zborovala v Budapešti 23. t. m. Predsedoval je Szögyenyi, navzoči so bili 4 ministri in 7 članov te deputacije, med njimi tudi kardinal Haynald. Sklenili so tukaj, kaj imajo odgovoriti Hrvatom, točko za točko po nasvètu poročevalca Falk-a, potem ko so ministri dali potrebna pojasnila. Sniti se ima pozneje še enkrat deputacija in povabiti k nji hrvatski člani te deputacije; v ti seji bodo reč še enkrat ustmeno obravnavali. — Hrvatje nimajo prav posebnega zaupanja do take deputacije, kjer se vse obeta, a potem vse ostaja pri starem. — Nam pa se to čudno zdi, da onstran Litave ne poznajo dni gospodovih, tastran Litave se vendar „decorum“ nekaj varuje. A tam prenesó vse svečanosti na nedelje in sklicujejo komisije na posvetovanje, potem pa tožijo, da ga ni blagoslova.

V ogerskem državnem zboru (poslaniški zbornici) je Tisza odgovarjal na stavljeno mu interpelacijo: „Če je-li vladi kaj znano, da so častniki z nakitanjem grobov generala Hentzija in nekterih drugih častnikov, ki so leta 1849., dné 21. maja, padli v boji z madjarskimi vstaši, napravili madjarskemu domoljubju ***razžaljivo demonstracijo?***“ Tisza je na to pojasnoval stvar, kakor se je ona v resnici izvršila (tiho namreč in popolnoma s privatnim značajem, tudi parade ni bilo nobene), konečno pa jo je kot Madjar-ember tako-le obsodil: „Želeč, da vse to na znanje vzamete, ne morem drugače, kakor da tako postopanje smatram za breztaktuo in nepravilno! Častniki niso imeli prav nobenega povoda, da bi bili za skazovanje nabožnosti svojim ranjkim tovarišem dan, ki je bil do sedaj za to pobožnost v navadi (verne duše), zamenili z dnevom krvave bitke (21. majem 1849). Dalje pa tako postopanje obsojam iz sledečih razlogov. Vsak mi bo pritrdil, da se nad zasobnikom ne bo nihče spotikal, ako skazuje svojim ranjkim ljubezen, in naj so bili ti tudi nam sovražni! Tisti pa, kdor stoji na uradnem stališči, se mora pa jako skrbno čuvati, posebno pa že, če je vojak, da ne dá povoda tudi nehoté za tako razlaganje njegove nabožnosti. Zagotovljam Vas, da si smatram ravno tako vedno za svojo dolžnost, narodnostni čut varovati vsakega razžalenja, kakor vsakdo izmed vas; ob enem Vam pa tudi še lahko zatrdim, da so takih misli tudi vsi odločilni krogi v civilnih in vojaških krogih prav gori do najvišjega mesta. Zato Vas pa tudi lahko zagotovim, da se bo že potrebno vkrenilo, da se kaj sličnega ne bo nikdar več ponavljalo. — To bi bilo vse prav, naj bi Tisza tudi proti madjarski stranki tako postopal, kakor proti zvesti cesarski; a tega ni storil, še celó omenil ni, da so ogerski honvedi ravno tako nakitili grobe tadaj padlih vstašev, kakor zvesto-cesarski vojaki. Ali kaj — saj vemo za: Ja, Bauer, das ist was anders!

Vnanje države.

Rumunija noče z ***Avstrijo*** carinske zaveze obnoviti. Zakaj ne? Morda to zvemo po ovinkih. „Novi Beogradski Dnevnik“ in „Nova Ustavnost“ pozdravite z veseljem carinsko vojsko Avstro-Ogerske z Rumunijo in upata na zmago Rumunije. Avstrija hoče z ekonomično tudi politično svobodo Rumuniji, Srbiji in drugim balkanskim deželam spodkopati. Rumunski izgled mora osrčiti tudi druge balkanske dežele. Rumunija mora iskati pomoči tam, kjer so jo našle druge balkanske dežele. Sestanek v Livadiji je bil baje odločilne in važne pomembe za Rumunijo. Toraj je Avstrija nevarna balkanskim deželam? Kaj bodemo še slišali!

Najvažneja novica, ki jo imamo danes iz nemškega cesarstva zabilježiti, je ta, da je ***cerkvena postava,*** otrebljena nadležnih majevskih pritiklin, ktere so katoliško cerkev le ovirale, dobila kraljevo potrjenje. Odslej nadalje bodo ondašnji katoliki laglje dihali, če se ne bodo drugi ljudje v njih zadeve

vtikali. A sedaj se pruskim protestantom dozdeva, da je njih verska suknja zdatne poprave potrebna. Svoje veroizpoznavanje želé si nekoliko po katoliškem načinu preosnovati. Komaj se je to slišalo, že so bile nektere dobre duše takoj pri rokah, ki bi jim rade pomagale. Katoliki na Pruskem naj pametni bodo in naj pred svojim pragom pometajo, za luterance naj se pa ne brigajo; saj tudi sami niso nikdar trpeli, če so se jim hotli protestantje v notranje cerkvene zadeve vtikati. Naj le sami krpajo, kar jim je razpadati jelo. Liberalizem je luterance razcepil v verne luterance in liberalne ali brezverne. Oboji so si le v tem edini, da kedar je treba, po katolikih prav krepko udrihajo, sicer se pa nič kaj ne morejo. Katoliki naj jih toraj pusté lepo pri miru in naj sami na-se svojo pozornost obračajo, vsaj dela se jim ne bo manjkalo. — Sedaj, ko imajo dobiti katoliki nekaj več prostosti v verskih zadevah, oglasili so se tudi konservativni protestantje, ki hočejo večo svobodo za svojo cerkev imeti. Kar se tega poslednjega, večje prostosti v protestantski cerkvi tiče, je pač važno vprašanje, ali bi mogla shajati protestantska cerkev, ko bi je ne varovala in vzdrževala država, ki za silo vsaj na zunanje vzdržuje edinost med raznimi protestantovskimi strankami. Od kod pa bodo zajemale protestantovske cerkvene oblasti veljavo, ker so v nasprotji s tisto veljavo, s ktero sv. oče ukazuje vernim po vsem svetu, ako bi jih država ne varovala in branila? Toraj je stvar zeló dvomljiva, ali bi svoboda pri cerkveni vladi popolnoma ne podkopala protestantske cerkve, bolj prav, cerkev raznih ločin. Interpelacijo v tem smislu za večo svobodo misli staviti nemško-konservativna stranka v deželnem zboru.

Poslanec Frank je vprašal v drugi zbornici v Darmstadtu, kedaj da bode ponehal ***kulturni boj*** in je naravnost vprašal državnega ministra, kaj je z njegovim nasvètom zarad premembe postav o kulturnem boji. Državni minister Finger je odgovoril na to: „Revizija postav je mogoča le tedaj, kedar bode škof na spraznjeno stolico umeščen. Da pa še sedaj ni škofa, tega vlada ni kriva. Že pred 4 leti so se vršile obravnave v tem smislu. Še le v najnovejšem času so našli moža za to sposobnega, ako ga potrdi papež.“ — Frank je rekel na to, videti je, da gré na to, da ostanejo še krivice, ktere so na Pruskem odpravili. Ako to storite, mirú ne bode.

Kakor se vse na svetu spreminja in s časoma drugo lice dobiva, spremenile so se tudi ***razmere med sv. stolom in laško vlado*** že tako, da jih je težko spoznati. Saj ni še ravno tako dolgo, ko je kraljeva laška vlada z nekako ljutostjo iskala zaveznikov po svoji lastni deželi, s kterimi se je bratila proti sv. stolu. Časniki njeni, uradni in neuradni, pisali so vedno le razžaljivo, kedar so sploh ktero o sv. stolu zinili. Laška vlada je že spregledala, da stol sv. Petra ni še tako osamljen na svetu, če prav mu je ona vse pobrala, kar je bilo na dolgo in široko njegova lastnina, izvzemši edini Vatikan, kterega mu je kakor za moderno vjetišče pustila! Sv. stol ima kljubu svoji osamljenosti po celi Evropi še vedno vpliv, s kakoršnim se nobena velesila ponašati ne more. Kje velevlast, da bi se bil železni mož iz nemških Aten klanjal pred njo — pred Vatikanom se je vklonil in rekel več nego enkrat uvidevši, da nič ne opravi: „Fiat voluntas tua!“ To je rekel mož, ki poprej ni poznal druzega in nasproti velesilam še sedaj ne pozná druzega, kakor: „sic volo, sic jubeo!“ In liberalizem, kako grdo obiral je še ranjcega sv. očeta Pija IX. na vse strani; kako mu je pa sedaj že jezik zamrznil! Če sploh še ktero o papežu zine, govori jako trezno in spoštljivo o njem. Sedanji sv. oče Leon XIII. prisilil je s svojo modro zmernostjo na vse strani svoje sovražnike do spoštovanja, kterega nehoté priznavajo namestništvu božjemu na zemlji. Da je to velikansk napredek, ki je cerkvi božji na zemlji le na korist, o tem pač ni dvoma, kajti postopanje laške vlade to jasno spričuje. Vedno bolj se umika zvezam z rovarji, s kterih pomočjo je še pred nedavnim časom mislila papeževo stolico vničiti. Vidóč pa, da ne gré, jela se je Italija umikati; umikala se bo tako dolgo, da pride do pota, po kterem bo jela zopet sv. cerkvi prijazna nasproti hiteti; ob kratkem povedano, laška vlada bi se rada rogovileževv, s kterih pomočjo je prišla do vlade, znebila, vprašanje je le, ali bode tudi to mogoče.

Francija ni še kmalo imela vlade, ktera bi bila tako malo veljave imela v očeh Evrope, kakor ravno današnja framasonska. Le na najnovejše dogodke se ozrimo tja doli na grško primorje in takoj se nam bode pokazalo, da je res, kar smo rekli, da se namreč za današnjo francosko vlado Evropa prav nič ne zmeni. Rekli smo in ni še ravno zdavnej, da si je Francoska s svojo politiko na Grškem marsikako zaslugo pridobila, da je bila Grška že na pol pripravljena orožje odložiti. Kar se na to skupna Evropa oglasi s svojim ultimatumom. Tej namreč ni bilo všeč, da bi Grška na francosko prigovarjanje le pogojno orožje odložila. Evropa je s tem dokazala, da ji na francoski vladi ni veliko ležeče. To je pa posebno monarhiste in druge sedanji vladi neprijazne stranke tako osupnilo, da so se kar spogledavali. Vedno na prvi glas v evropskem koncertu navajenim, se jim jako čudno zdi, da je sedaj Francoska kar h krati peto kolo postala. Kje je vzrok temu? Nikjer drugje, nego v Berolinu. Bismark Francije ne spusti izpred oči, odkar je od živega telesa dva krepka uda — Alzacijo in Loreno odtrgal, ker dobro vé, da ju bo ta danes ali jutri izvestno nazaj tirjala. Zato pa železni kancler nobene priložnosti ne opustí, kjer lahko Francoski kako gorko in občutljivo pripelje. To se mu je prav dobro posrečilo nedavno pri Grkih, kjer je proti francoskim politikarjem skupno Evropo nahujskal, da jim je tako rekoč svojo nezaupnico izrekla s tem, da je Grkom ultimatum izročila.

Turki so napadli ***Grke*** 23. t. m. pri Meluni in Raveni. Grki so vzeli Turkom dve važni postanki in so napredovali proti Danessi. Grška vlada oporeka zoper nadaljevanje blokade in zahteva, da naj se odpravi. Iz Krete se zopet naznanja, da je tamošnji narodni zbor zahteval zjedinjenje otoka z Grškim kraljestvom. Taka poročila niso nič kaj mirú podobna, marveč bolj podobna so naznanilom iz vojske. Videti je, da se je Turek naveličal oprezovati, in ker ne zaupa Grkom, bode pa on začel vojno. — V zbornici je vprašal Philaretos vlado o turških napadih na meji. Odgovoril je na to Lombardos, da si bodo prizadevali, stvar poravnati; dekret o razoroženji bi bil že razglašen, ko bi ne bilo to prišlo vmes. — No, med gromom topov bodo omolknile vse razprave.

Izvirni dopisi.

S Pivke, 25. maja. (Posvečevanje cerkve in birma v Košani.) Nismo še imeli letos tako prijaznih in gorkih dni, kakor od 17. do 25. maja, ko so mil. knezoškof vozili se po dekaniji Postojnski in Trnovski, ter delili zakrament sv. birme. V Košani pa so imeli še drugo, redkeje cerkveno opravilo. Posvetili so 23. t. m. tamošnjo novo farno cerkev sv. Štefana, pap. in mart. Minulo soboto popoludne so se pripeljali v Košansko dolino v spremstvu svojega tajnika, g. dr. J. Lesarja, in dekana Trnovskega, g. J. Vesela. Na meji fare Košanske, nad vasjo Kal, sta jih čakala župana občin Sv. Mihael in Britof, gg. Leopold Dekleva in Pavl Špilar s svojimi svetovalci. Po kratkem pozdravu odidejo po novi cesti čez vas Šico v Košano. Na več krajih so stali ob cesti mlaji, okinčani z venci in banderci. Tudi Košanci ali „Doláni“, kakor jih tù imenujemo, so hotli pokazati spoštovanje prevzvišenemu višjemu pastirju. V Košani so bile ozaljšana poslopja šole, pošte in farovža. Nad poslednjim je bil obešen lično naslikan škofov grb s kronografičnim napisom: „Pax vera benedictioque coelestis sint in comitatu tuo!“

23. je bila nedelja, krasen dan in vsled tega nebrojna množica ljudstva v Košani. Posvečevanje cerkve s svojimi veličastnimi in pomenljivimi obredi je povzelo blizo 4 ure, potem so prevzvišeni imeli pontifikalno sv. mašo. Pričujočih je bilo 12 duhovnikov. Vse opravilo je trajalo skoraj do $^1/_2$2. ure popoludne.

24. maja so mil. knezoškof v prelepem govoru razlagali pomen krščanskih cerkev, koliko duhovnih dobrot človek v njih prejema in kako naj slehrni vso skrb v to obrača, da lepša duhovno hišo božjo — svoje srce, ki bode vekomaj ostala. — Zakrament sv. birme je prejelo tù 724 otrok. — Nova cerkev je prav lična zidana, po petletnem delu in trudu g. župnika M. Torkarja. Daj mu Bog zdravje, da dobi cerkev še lepa in primerna stranska altarja! — Po zmirnem obedu, kjer so se vršile navadne napitnice, odpeljali so se mil. knezoškof ob 5. uri popoludne v Trnovo.

Iz Roba pri Velikih Laščah, 24. maja. (Pogreb čast. gospoda župnika Primoža Jana.) S tužnim srcem poročam danes, da je že 11. leto na Robu pri Velikih Laščah kot župnik službujoči čast. g. Primož Jan umrl 21. t. m. po kratki bolezni, vsled mrtvouda na možgane. — Bolehal je sicer že dalje časa, na zadnje napravila se mu je bila bula na obrazu, kjer je nekoliko časa veča in veča postajala, potem pa izginila; na-to nastopila je komaj dvadnevna bolezen. Previden s sv. zakramenti za umirajoče izdihnil je kmalo in brez težav svojo blago dušo, preselivšo se na oni svet, kjer mu bodi mila sodba in večna plača.

Vsa fara je milo zaplakala, ko je čula mrtvaški zvon oznanovati žalostno vest, da je umrl duhovni pastir, kterega so vsi farani brez razločka resnično ljubili, kterim je pa tudi on bil vedno pravi oče in najboljši dušni svetovalec.

Pogreb bil je danes ob 9. uri zjutraj. Od vseh strani prihajalo je mnogo pobožnega ljudstva skazat č. g. župniku zadnjo čast. Prišlo je bilo tudi devet čast. gg. duhovnov, več gospode iz Velikih Lašč in Ribnice k pogrebu.

Sprevod pogreba vodil je Ribniški dekan, preč. gosp. M. Skubic. Pred farovžem zapeli so pevci latinsko pesen, v cerkvi pele so se bilje; potem je g. dekan v jedrnatem goveru spominjal se prerano umrlega z jako toplimi besedami, omenivši mnogo njegovih zaslug kot dušni pastir in kot vrli sin slovenskega naroda.

Ljudstvu, ktero je bilo že popred jako ginjeno, segale so besede gospoda govornika tako globoko v srce, da je bilo vsako oko solzno, glasno jokaje spremljali so farani krsto na pokopališče. Žalosten trenutek je bil to resnično. Težko se je od znanca, prijatelja ločiti, še težje pa od dušnega pastirja, ki je vodil 11 let sebi izročene ovčice. Zato pa je milo plakalo staro in mlado, obžalovaje prerano smrt č. g. župnika.

Ranjki rodil se je dne 8. junija 1838 v Gorjah na Gorenjskem kot sin revnih kmečkih starišev, za duhovna bil je meseca julija 1861 posvečen. Služboval je najpopred za kaplana na več krajih, n. pr. v Ložu, Kočevji, v Polšniku; od tam prišel je sem za župnika. Bil je povsod jako priljubljen, posebno pa pri nas zadobil si je bil občno spoštovanje in zaupanje.

Naša fara ni videla kmalo tako veličastnega pogreba, kakor je bil ta. Nekako temu podobno bilo je pred tremi leti, ko je tù umrl učitelj g. Raktelj, s kterim je bil ranjki župnik prijatelj. Obakrat je naše ljudstvo pokazalo, kako zná ono čislati prave odgojitelje mladine. V življenji prijatelja; jeden v mladeniški dôbi, nadarjen, priden vzgojitelj šolske mladine; drugi v pravi možki dôbi svoje starosti, voditelj starih in mladih, oba sta prerano svoje prevzvišeno polje delavnosti zapustila ter počivata na mirodvoru blizo skupaj, čakajoč trobente angeljske k vstajenji. Oba sta si postavila nevenljivi venec v srcih Robskih faranov. Naj počivata v miru!

Trst, 25. maja. Včerajšnji dan je bil tukajšnjemu katoliškemu društvu najsijajneji svojega dolgega obstanka in bode na veke v spominu ostal. Priredilo je namreč omenjeno društvo procesijo za sveto leto v Dolino v bližnjo Istro, kar je bilo temveč tudi ugodneje, ker je bilo na preddan sv. Servola, kterega god danes praznujemo, njegovi ostanki so pri sv. Justu razpostavljeni.

Omenjeni svetnik in zaščitnik Trsta živel je v podzemeljski votlini nad Dolino v Sacerbu, v ktero groto je včeraj tudi pobožno ljudstvo romalo. Danes e bila, kakor vsako leto na ta dan, sv. maša v groti. Kdor še ni videl divne podzemelske jame z altarjem in vhodom po 40 stopnicah, naj ne zamudi prilike, ko v Trst pride, da se potrudi v poldrugo uro oddaljeno Dolino.

Da se vrnemo h procesiji, moram omeniti, da je bila že ob 4. uri pred cerkvijo sv. Justa gnječa, ob pol 5. uri bila je sv. maša in ob 5. uri začela se je pomikati procesija skoz cerkev sv. Jakoba pri velikih vratih notri in skoz stranske ven, dalje po cesti proti Dolini. Na potu so bili okusni slavoloki z slovenskimi trobojnicami in primernimi napisi okinčani. Prvi slavolok na istrski zemlji imel je napis: „Pozdravljeni v Kristusu bratje in sestre katoliškega društva.“

Dolina bila je praznično oblečena, vsa v zastavah in preprogah, na starem gradu nad Dolino vihrala je daleč okolo vidoča velikanska zastava, kar je dalo starini posebni vtisk. Ob 7. uri in prej začele so se pomikati procesije cele dekanije z zastavami naproti katoliški družbi. Tržaška procesija pomikala se je veličastno po isterski cesti memo pokopališča proti Dolini, prepevajoč litanije in svete pesni. Kakor morsko valovje od daleč valila se je ogromna množica pobožnih po vsih potih v Dolino, kamor je človeško oko pogledalo, bilo je vse živo, vse je mrgolelo, kakor v mravljišču, ta dan si je katoliški svet dal prav besedo, zbrati se v Dolini in sveti jami pri sv. Servolu. Daleč tam po cesti vihrajo zastave cerkvene in pobožnih društev, čez celo cesto koraka krdelo pobožnih, kakor velikanska kača, vije se po cestnih ovinkih, sprednji del se vidi, a konca ne kraja ni celo uro.

Zdaj prestopi procesija istrska tržaško mejo, topiči grmé, po vseh cerkvah dekanije se čuje ob enem zvonenje, kakor cerkvene orglje v daljini razlegajo se veličastni akordi.

Vedno dalje se polagoma pomika procesija, ktera od koraka do koraka narašča. Dan je najlepši, med vroče solnčne žarke piha hladna sapica, zastave vihrajo, lepe pesni se razlegajo čez polje in gaje, ptički po vsej dolini poskušajo na senčnatih

vejah tik ceste vmešati svoje žvrgolenje in okrasiti pred Stvarnikom sijajni dan bogočastja in verskega prepričanja. Zdaj stopijo prvi pari v Dolinsko cerkev in jo pri stranskih vratih prav tako zapusté. Po celi vasi nastane gnječa, vse je napolnjeno; preskrbljeno je bilo v obilnej meri za krepčila trudnih romarjev, drug za drugim se vrstijo, in sleherni je bil postrežen.

Brali ste se dve sv. maši, ena v farni cerkvi, druga na griču tik vasi, da je vsak lahko pri sveti maši bil. Po kratkem odmoru nastopi vsa množica *strmo pot v sv. jamo proti* Sacerbi. Glavno cesto, ktera se vije med pašniki, zavzela je procesija, ktera se je v najhujši vročini vila počasi navzgor, po stranskih stezah in drugih potah pa je vse mrgolelo, da so se ljudje komaj srečavali.

Streljanje, lepo ubrano pritrkovanje dolinskih zvonov poveličalo in olajševalo je mučno pot na goro, bližej in bližej se vali ogromna neštevilna množica, vse višine in strmo pečevje zasedeno je od starega in mladega; stari grad ima obliko posadke, povsod čez zidovje vidiš glave, med tem pa pobožno ljudstvo obiskuje v tolpah sveto jamo, da ne zamudé, kajti bati se je, da pozneje ne bo mogoče v njo, ko procesija pride, kar je v istini bilo. Vsak si odtolče kos kapnika iz sv. jame za spomin, travica ali zelišče, ktero se obeša po stenah, vse je danes veljavno in vsak se vrne s kakim spominkom sv. Servola domú.

Procesija dospela je na vrh, v hipu je bila vsa *dolina, v kteri se nahaja sv. jama, napolnjena*, vse se gnjete, cela množica, nad 23.000 pobožnih, enako vojskinemu krdelu, posede kar oko nese, vse črno in belo, tù pojejo litanije, tam pesmi, zopet drugi priporočajo se sv. Servolu, človek je ginjen in slehernega trdosrčneža omečiti je moral ta pogled.

Ena ura čez poludne je bila in še ni konca in kraja procesije, še vedno dohaja ljudstvo. Prejšnji začeli so se umikati iz Doline pred sv. jamo, da so mogli slednji blizo. Vse popoludne je bila Dolina obljudena in zahvaliti se je predstojništvoma cerkvenemu kakor županskemu, da je bilo izgledno preskrbljeno za vsacega in ni nihče pomanjkanja trpel. Gospodu kanoniku in Dolinskemu dekanu Janu, kakor „Katoliški družbi“ gré vsa hvala, da so vso stvar tako dobro organizovali in tudi še vspešneje izpeljali, kajti truda se niso vstrašili. Dolina postala je v Istri v resnici najodličneja vas v vseh obzirih; narodno napredovala je orjaško, njo krasi lepa piramida *iz kraškega marmorja, spominek tabora leta* 1878, ktera se na najlepšem mestu vasi dviga. Čitalnica nje na desni kinča trg, najbolj pa kinča Dolino gotovo v obče zasluženi gosp. kanonik Jan, kterega vsa vas kot svojega očeta in dobrotnika smatra. Prečastita duhovščina, ktera se je včeraj procesije od blizo in daleč vdeležila, prepričala se je v vsem tem istinito.

Vdeležili so se procesije čč. gg. iz Trsta: infulirani prošt dr. Šust, kanonik Černe, med temi drugi gospodje iz mesta in okolice. Lahonski židovski listi danes niso omenili procesije niti z eno črko, v znamenje, da je bila včerajšnja procesija očividni dokaz, da je liberalizem le osamljen in ne donaša sadú.

Domače novice.

(Pri današnjem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe) je bil za predsednika izvoljen preblagorodni gosp. grof Gustav Thurn, grajščak in deželni glavar Kranjski. — Ravno pri tem občnem zboru so bili za odbornike glavnega (centralnega) odbora v Ljubljani izvoljeni gg. Ivan Murnik, Franc Povše, baron Lazzarini, Luka Robič in Lenarčič.

(Na gimnaziji Ljubljanski) se pričnó pisne preskušnje zrelostne prihodnji teden, šolsko leto se sklene 9. julija, in potem se dovršijo ustni izpiti zrelostni.

(Pokopali) so včeraj ob 6. uri popoludne Antona Zrimšeka. Ranjki je bil tisti nesrečnež, kterega je pred devetimi tedni Krisper-Urbancev konj, ki se je splašil, na Preširnovem trgu povozil in mu nogo zlomil. Odvedli so ga takrat v bolnišnico in do zadnje nedelje je bolehal za tem poškodovanjem. Predno so ga odnesli iz bolnišnice na mirodvor, ga je preiskavala deželno-sodnijska komisija.

(Volitve.) Kakor se nam iz Cirknice poroča, vršile so se volitve župana in občinskih svetovalcov. Izvoljeni so gg.: za župana Josip Milavec, za prvega svetovalca Alojzij Pogačnik, za druzega Ivan Žitnik, dalje Ivan Petrovčič, J. Trebar, Franc Šerko in Franc Otoničar.

(Roparji) Zapotnik, Močilnikar in Podbevšek, ki so lansko jesen Dolenje Štajarskega kmeta Martina Papeža iz Tolstega Vrha z družino vred zvečer med *molitvijo rožnega venca napadli*, povezali in za 11.000 gold. oropali, obsojeni so bili pred Celjsko okrožno sodnijo vsi v hudo ječo, in sicer Zapotnik, ki je bil roparski zadrugi poglavar, na 15 let, Močilnikar na 10 in Podbevšek na 8 let. Dveh pa še nimajo, kajti štirje so pridrli v hišo, peti je pa zunaj na straži stal.

(Pripravniške preskušinje.) „Celovčanka“ poroča, da se je letos za preskušnjo oglasilo 20 ljudskih kandidatov. Nekaj jih je naredilo preskušnjo iz krščanskega nauka, iz godbe, iz francoskega jezika, — koliko jih je napravilo preskušinjo iz slovenskega jezika, tega pa nič ne omenja. Ali se mar ni oglasil noben kanditat? Po slovenskih naših farah je 103 ljudskih šol. To jasno dokazuje, kako malo se mara za to, da dobimo več slovenskih učiteljev, kterih dozdaj toliko pomanjkuje.

Razne reči.

— Brnski „Hlas“ 25. t. m. naznanja, da nastopnikom Jagičevim na Petrogradski univerzi je imenovan znani slavist, dr. A. S. Budilovič, profesor slovanske filozofije na univerzi Varšavski.

— Ludvik Košut je boje umrl. Tako v oznanenji iz Pešta. Gotovih poročil o tem še ni.

— V ministerstvu ogerskem so sedaj *štirje ministri vere protestantovske. Kraljestvo ogersko* zove se, kakor je znano, „Marijino“.

— Zarad izgredov v Königinhof-u na Českem leta 1885. obsojeni so se obrnili do najvišega upravnega sodišča, in oboji, Čehi in Nemci, so bili oproščeni hudobije javnega nasilstva. — Med razlogi se pravi, da je prvi sodnik pravno pomoto *učinil, ko je dejanja sodil po § 87. Vsi* obdolženi so bili razjarjeni in nekaj tudi nadraženi in izzivani, toraj niso ravnali iz zlovoljnosti in hudobije.

— Rusinska deputacija je šla k cesarju v Budapešt zahvalit se za na novo vstanovljeno škofijo v Stanislavu v Galiciji, škof dr. Pelesz, dva veleposestnika, štiri odlični duhovniki in štiri občinski predstojniki. Pred cesarjem so bili 17. t. m. v Budapešti. Rusinski listi pripovedujejo, da je bila deputacija milostno sprejeta, vzvišen vladar jih je vprašal o cerkvenih in gospodarskih razmerah v Galiciji, slehernega izmed deputacije je nagovoril in jih je odpustil z znamenjem vladarske milosti. Deputacija je šla potem na Dunaj, in se je poklonila papeževemu nunciju, nadškofu Vanutelli-ju, vsem ministrom in sekcijskim načelnikom. Povsod so bili prijazno sprejeti. Škofu pa je svitli vladar rekel, kako ga veseli, da je bil škof v Stanislavu tako slovesno sprejet. Vidi se, da naš vzvišeni vladar v svoji skrbi do Rusinov posnema slavne poljske kralje šestnajstega stoletja, ki so skrbeli za Rusine, vstanovljaje škofije, so pospeševali unijo in skazali se prave katoliške vladarje.

— Slavni zgodovinar Ranke je umrl v Berolinu 23. t. m. Leopold pl. Ranke je bil rojen meseca decembra 1795 v Turingiji (Nemško). Spisal je med drugim: „*Die römischen Päpste, ihre Kirche* und ihr Staat im 16. und 17. Jahrhunderte.“ — Splošna izdaja njegovih del je prišla na svitlo v Lipskem l. 1868 v 45. zvezkih. Iz njegove šole so prišli najslavnejši zgodovinarji v poslednjih časih.

— Tudi v Milanu se oglašajo anarhisti. Po voglih ulic so nabiti plakati, ki kličejo delavce k volitvam, glasé se pa: Meščanje, delavci, volite našega kandidata „Hamilcara Cipriani-ja, jetnika na galeji!“ — Kaj tako, jetnika na galeji za poslanca! No, na Italijanskem se je zgodilo, da je bil kdo iz zapora poklican na poslancev stol, in ko je čas minul, je šel zopet pod ključ. — Volili so pa tudi javnega upornika, zato, da ni prišel pred sodbo, ker rogoviljenje jim je junaštvo, ki zasluži odliko. — To so nasledki one sleparske politike, ki je poropala papeževe dežele in pograbila cerkveno premoženje.

Telegrami.

Moskova, 26. maja. Pri sprejemu cara v Kremlu povdarjal mu je mestni načelnik v slavnostnem govoru, da je car črno morje zopet oživel, ter s tem upanje in vero utrdil, da se bo krščanski križ zasvetil na cerkvi svete Sofije, česar se Moskva prav za trdno nadja. Car je odgovoril, da Moskovo ljubi ter se veseli tukaj biti. Dnevi kronanja mu bodo ostali vedno v blagem spominu.

Berolin, 25. maja. Nova cerkvena postava se je danes objavila. Državni zbor izročil je načrt o žganjarski postavi posebni komisiji.

London, 25. maja. Gorenja zbornica zavrgla je z 149 proti 127 glasovom v drugem berilu postavo, po kteri bi imel zakon s sestro ranjce žene postavno veljavo.

Atene, 26. maja. Trikupis je kamori naznanil, da so se grške in turške čete od meje odmaknile, in da je ukazal razoroževanje pričeti. Ob enem je pa predložil načrt za napravo dolga v znesku dvajsetih milijonov drahem.

Tujci.

24. maja.

Pri *Maliču:* Kunz, Knoll, Miksch, Karpeles, in Peterka, trgovci, z Dunaja. — Maria Zeidler, vdova, iz Trsta. — Grof Apraxin, zasebnik, iz Reke.

Pri *Slonu:* C. Braillard, odgojevalka, iz Lunévile. — Konrad Mentzel, vrednik, z Dunaja. — Skutezki, Kronberger, Hollub, Henkel, Hegedus, in Wegricht, trgovci, z Dunaja. — France Košar, c. k. kaplan v pok., iz Gorice. — Peter Eder, zasebnik, s soprogo, iz Št. Vida. — T. Raitharek, zasebnik, iz Tržiča. — Henrik Maniago, s soprogo, iz Laškega.

Pri *Bavarskem dvoru:* Miha Wakonig, potovalec, iz Celovca. — Kleinlercher, potovalec, iz Domžal.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

26. maja

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl.	20	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „	40	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	117 „	20	„
Papirna renta, davka prosta	101 „	85	„
Akcije avstr.-ogerske banke	879 „	—	„
Kreditne akcije	283 „	60	„
London	126 „	75	„
Srebro	— „	—	„
Francoski napoleond.	10 „	03	„
Ces. cekini	5 „	95	„
Nemške marke	620 „	75	„

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
25.	7. u. zjut.	735·34	+18·4	sl. jvzh.	jasno	0·00
	2. u. pop.	734·34	+26·6	sl. zap.	jasno	
	9. u. zveč.	735·30	+17·0	sl. zap.	jasno	

Stanovitno jasno in vroče. Na večer nekaj večerne zarije. Srednja temperatura 20·7° C., za 4·9° C. nad normalom

Št. 8376. **Košnja v najem.** (2)

V ponedeljek, 31. maja t. l., dopoludné ob 9. uri, se bode **košnja mestnih senožetij ob Dolenjski veliki cesti pod Rakovnikom, dalje onih pri konjači v Trnovem in pri Kolezijskem mlinu za leto 1886.** po očitnej dražbi kosoma oddajala v najem.

Dražba se bo pričela ob 9. uri dopoludné na senožeti pod Rakovnikom, kamor se najemniki vabijo, in se bo po zgoraj omenjeni vrsti nadaljevalo na drugih senožetih.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 18. maja 1886.

Župan: Grasselli.

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjiga:

Kurzgefasste

Geschichte Krains

mit besonderer Rücksicht auf Cultur-Entwicklung.

Von

August Dimitz.

10 pôl v 8°.

Cena mehko vezani knjigi je 80 kr., elegantno v zlatem obrezku vezana stane 1 gld. 50 kr.

Čislani gospod pisatelj podaje nam v omenjeni knjigi pregledno in skupno, nič važnega prezirajoče, objektivno podobo povestnice naše ožje domovine, kojo bode vsak domoljub gotovo kot dobro došlo in z veseljem marljivo prebiral.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Izdajatelj in odgovorni vrednik Josip Jerič.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.